

Minnesord över bortgångna ledamöter 2014

av Bo Waldemarsson

SEDAN FÖRRA HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN har åtta ledamöter avlidit. Jag kommer nu att kort belysa deras gärningar.

Avdelningen för lantkrigsvetenskap

Översten av 1. graden BJÖRN ZICKERMAN avled den 4 februari 2014. Han sörjs närmast av dottern Marika och sonen Stefan.

Björn Zickerman föddes 1923 i Helsingborg som son till kamrer Karl Zickerman och hans hustru Linnéa. I skuggan av andra världskriget valde han att bli officer. I tonåren deltog han i den militära ungdomsorganisationen, U 51. Han var väl förberedd när han 1942 ryckte in till Svea Livgarde I 1 i Stockholm för att fullgöra sin militära grundutbildning. Han blev officer 1945. Efter genomgången Krigshögskola utnämndes han till major i generalstaben 1963 med placering i arméstaben. Där kom han under sina första år att handlägga ärenden rörande arméns fredsorganisation. Björn Zickerman utnämndes 1966 till överstelöjtnant och placerades först som avdelningschef, sedan som sektionschef vid södra militärområdesstaben. När han sedan skulle göra trupptjänst valde han att byta till pansartrupperna och blev 1969 bataljonschef vid Skaraborgs regemente P 4 i

Skövde. Han var övertygad att detta trupp-slag hörde framtiden till och han skulle komma att sätta sin prägel på pansartrupperna under resten av sin karriär.

1972 utnämndes Björn Zickerman till chef för Skånska Dragonregementet P 2 i Hässleholm. Regementet föreslogs lite senare att läggas ner. För den nyutnämnde regementschefen började en lång kamp för regementets överlevnad. Den striden ledde till framgång 1977 då beslutet kom att P 2 blir kvar.

Björn Zickermans karriär kröntes med utnämningen till pansarinspektör 1980. En uppgift som han tog sig an med sedvanlig energi trots att han endast hade några år kvar till pensioneringen 1983. Under många av åren som följde därefter arbetade han sedan inom försvarsindustrin.

Björn Zickerman krävde mycket av andra, men allra mest av sig själv. Han kunde många gånger upplevas som kärv, men han hade ett stort och varmt hjärta. Detta visade han inte minst i kamratföreningskretsar. Att Björn valde att göra sin grundutbildning långt hemifrån sitt älskade Skåne visar att han alltid var öppen för nya intryck.

Björn Zickerman invaldes i avdelning I år 1982.

Professor BERNDT BREHMER avled den 19 maj 2014. Han sörjs närmast av sambon Eva och dottern Johanna samt systrarna Monika och Lena.

Berndt Brehmer föddes 1940 i Ludvika som son till apotekare Lennart Brehmer och hans hustru Gunvor. Han påbörjade sina universitetsstudier vid Uppsala universitet där han avlade en fil kand i psykologi, pedagogik och sociologi 1963. Han fortsatte studierna vid Umeå universitet där han doktorerade i psykologi 1971. Han blev professor i psykologi vid Uppsala universitet 1977. Där utvecklades han till en världsauktoritet med ett brett kontaktnät såväl inom området mänskliga bedömningar som beslutsfattande med särskild inriktning mot styrning och ledning av system. Även en rad andra forskningsområden inom psykologi var föremål för hans intresse. Han var associerad med flera universitet i USA.

Berndt Brehmer blev 1997 professor i ledningsvetenskap – ett ämne som han själv skapat – vid Försvarshögskolan och tillika prorektor. I den rollen bar han huvudansvaret för akademiseringsprocessen vid skolan. En uppgift som han löste på ett utomordentligt sätt. Grunden för detta var inte bara en mycket gedigen akademisk bakgrund utan också ett brinnande intresse för militärhistoria, där han speciellt intresserade sig för människans betydelse i det militära systemet. Få hade djupare insikter om militär beslutsfattning och ledarskapets betydelse än Berndt Brehmer, och han gjorde även avgörande insatser för uppbyggnaden av de två ämnena, ledningsvetenskap och krigsvetenskap.

Berndt Brehmer var ett levande exempel på sina egna tankar om gott ledarskap. Med sina gedigna kunskaper, stora begåvning, underfundiga humor, väl genomtänkta och tydligt formulerade åsikter bidrog

han på ett avgörande sätt till såväl skolans som officersutbildningens utveckling.

Sedan ungdomen var Berndt Brehmer mycket musikintresserad och hans musiksmak hade stor spännvidd. Han drömde som ung om att bli pilot och han bar också med sig ett intresse för flyg och flygplan genom hela livet. Om han på sina många resor kom till ett flygmuseum så kunde detta med säkerhet räknas med ett besök.

Berndt Brehmer invaldes i avdelning I år 2002.

Avdelningen för luftkrigsvetenskap

Överste CLAES SUNDIN avled den 10 april 2014. Han sörjs närmast av hustrun Eva och döttrarna Katja och Lena med familjer samt Evas dotter Louise och Evas son Magnus med familj samt modern Brita.

Claes Sundin föddes 1945 i Stockholm och den militära banan syntes förutbestämd. Han var son till översten Elis Sundin – som var ledamot nummer 1618 i Akademien – och dennes hustru Brita, och både hans farfar och morfar hade militär bakgrund. Efter officersexamen 1966 blev Claes Sundin anställd vid Skånska Luftvärnsregementet Lv 4 i Malmö där hans far då var utbildningschef. Han utnämndes till major 1977 och tjänstgjorde vid Roslagens Luftvärnsregemente Lv 3 i Norrtälje och vidare vid arméstaben. Under tidigare delen av 80-talet var han en uppskattad kurschef och lärare vid Militärhögskolan. Han gick Militärhögskolans högre kurs och blev utnämnd till överstelöjtnant i generalstabskåren 1986. Under åren 1986–88 var han chef för luftvärnsavdelningen i arméstaben för att därefter göra sin bataljonschefstjänst vid Lv 3. Det var under denna trupptjänst som han träffade sin hustru Eva, som då var regementsläkare vid Lv 3.

Claes Sundin utnämndes till överste 1989 och var chef för Norrlands Luftvärnsregemente Lv 7 i Boden 1992–94. Där ledde han på ett smidigt och bra sätt förbandets integration i den nya garnisonsorten bland redan befintliga tre regementen. Han placerades därefter vid Försvarshögskolan för att leda ett projekt inom ledningsområdet. Han var intresserad av ledningsfrågor och verkade med artiklar inom området även efter sin pensionering.

Claes Sundin var en reflekterande och ifrågasättande officer och var tydlig i sitt ställningstagande. Han hade inte mycket till övers för personer som hävdade sin ställning för att få rätt i en sakfråga. Hans förmåga att argumentera för vad han tyckte var rätt följde honom genom livet.

Efter den militära karriären engagerade han sig i Kungliga Krigsvetenskapsakademien där han var en flitig medarbetare och ofta publicerad i akademiens tidskrift. Han blev först sekreterare och sedan ordförande i avdelningen för luftkrigsvetenskap och han var andresekreterare i akademien 2001–2008. I den senare egenskapen var han den drivande kraften i utvecklingen av Akademiens högtidsdag och högtidsmiddag till den form den har i dag.

Claes Sundin invaldes i avdelning III år 1991.

Avdelningen för militärteknisk vetenskap

Översten av I. graden BENGT WIMNELL avled den 14 december 2013. Han sörjs närmast av makan Karin och sonen Christer med familj, brodern Carl-Gunnar med familj samt Karins döttrar Charlotta och Cecilia m familjer.

Bengt Winnell föddes 1930 i Stockholm som son till Gunnar Winnell och hans hustru Karin. Han tillbringade sina ungdoms-

år i Stockholm och tog studentexamen vid Enskilda Gymnasiet. Efter fullgjord värnplikstjänstgöring och officersutbildning vid Krigsskolan anställdes han 1953 vid Stockholms Luftvärnsregemente Lv 3. Efter genomgången fortifikationsutbildning vid Krigshögskolan blev han kapten vid Fortkåren 1963. Därefter tjänstgjorde han bland annat vid KA 3 i Färösund innan han återkom till högskolan som kurschef 1968. Han utnämndes till major 1970 och till överstelöjtnant 1972. Sedan följde tjänstgöring i Befästningsinspektionen vid försvarsstaben, vid Fortifikationsverket och milostab Övre Norrland. Han utnämndes till överste 1979 och överste av första graden 1985. Efter detta innehade han ett antal chefsbefattningar fram till 1990, då han ställdes till generaldirektörens förfogande som expert i försvarsdepartementet och arbetade där till 1998.

Bengt Winnell var under hela sin aktiva tid starkt engagerad i sport och idrott och var bland annat ordförande i Hellas handbollsklubb.

Efter pensioneringen bosatte han och hustrun sig på Kungsholmen i Stockholm, där hans kreativa sinnelag och lust för nya utmaningar förde honom till omfattande studier i bl a konstvetenskap, idéhistoria och Stockholms historia vid Senioruniversitetet. Detta fyllde dock inte hans ambitioner, utan han gav sig in i kyrkopolitiken som partipolitiskt obunden. Han engagerade sig även i Kungsholmens kultur- och hembygdsförening. Han spred med glädje och humor sin kunskap om Stockholms byggnader och kultur i form av vandringar och seminarier.

Bengt Winnell ingick i styrelsen för 1930-års män i Stockholm där han lade ner ett förtjänstfullt och intresserat arbete.

Bengt Winnell invaldes i avdelning IV år 1980.

Direktör HANS FRISK avled den 20 januari 2014. Han sörjs närmast av makan Ann-Katrin och sönerna Johan, Henrik och Anders med familjer.

Hans Frisk föddes 1930 i Stockholm som son till disponent Sven Frisk och hans hustru Inez. Han avlade civilingenjörsexamen i skeppsbyggnadsteknik vid KTH 1955 och samma år blev han mariningenjör i reserven. Han lämnade mariningenjörkåren 1958.

Hans Frisk kom efter sin examen att ägna större delen av sitt yrkesverksamma liv åt svensk varvsindustri. Han var bland annat teknisk chef för Eriksbergs Mekaniska Verkstad och för Rederi AB Zenit. Så småningom rekryterades han från Göteborgsområdet till Karlskronavarvet där han blev VD. Under Hans Frisks ledning kom Karlskronavarvet så småningom in i en positiv fas efter att tidigare ha haft ett antal år av turbulens. Han var en god företagsledare med en naturlig auktoritet. Han hade bred kunnsighet på sitt område men lät ändå medarbetarna ta ett stort eget ansvar. Han gav gärna beröm till den som gjort något bra, men kunde också vara rakt på sak när det krävdes.

Hans Frisk var ofta humoristisk och gillade att visa sin uppskattning av ett skämt från medarbetarna. Han hade lätt för att tala med människor på samhällsstegens alla nivåer både här hemma och ute i världen. Internationella kontakter tilltalade honom och han reste gärna. Detta ledde bland annat till att han i flera perioder bosatte sig utomlands. En period i Portugal och en period i Bahrain, då som General Manager och Chief Executive Officer vid Arab Shipbuilding and Repair Yard. Efter sin utlandsvistelse återkom han och hustrun till Göteborg där de tre sönerna med familjer efterhand återsamlats.

Hans Frisk invaldes i avdelning IV år 1984.

Överste ULF PERSSON avled den 1 augusti 2014. Han sörjs närmast av hustrun Yvonne.

Ulf Persson föddes 1953. Han blev officer vid Skånska luftvärnsregementet Lv 4 i Malmö 1975. Efter sin subalterntjänstgöring gick han Militärhögskolans högre tekniska kurs och blev generalstabsofficer. Under lång tid arbetade han vid Försvarets materielverk där han bland annat var projektansvarig vid utveckling av luftvärnsrobotsystem 23. Ulf Persson var upphovsman till akronymen Bamse, som sedan blev ett begrepp för detta luftvärnsrobotsystem.

Han utnämndes 1998 till chef för Luftvärnets Stridsskola i Norrtälje och befordrades 1999 till överste. På stridsskolan fick han engagera sig mycket i den förestående flytten av skolan från Norrtälje till Halmstad, allt för att den stora flytten skulle fungera smidigt.

Under åren 2002–2006 tjänstgjorde Ulf Persson som militärattaché i Lettland och Litauen med stationeringsplats Riga. Som militärattaché var han engagerad i införandet av svenska luftvärnssystem i de baltiska staterna.

Efter tiden som militärattaché fortsatte han den internationella tjänstgöringen som ställföreträdande chef för svenska delegationen till övervakningskontingenten i Korea på gränsen mellan Nord- och Sydkorea. Efter utlandstjänstgöring avslutade han den militära karriären vid Högkvarterets produktionsledning 2013.

Ulf Persson var en engagerad, principfast och diskussionsglad person med stor integritet och mycket humor. Han var en reflekterande och ifrågasättande officer och mycket tydlig i sina ställningstaganden. Han hade stor förmåga att tränga in i kom-

plicerade frågor och snabbt att ta fram väsentligheter.

Ulf Persson invaldes i avdelning IV år 1997

Avdelningen för annan vetenskap av betydelse för totalförsvaret.

Överstelöjtnant CARL-AXEL WANGEL avled den 6 februari 2014. Han sörjs närmast av barnen Birgitta, Cecilia och Per, brodern Börje samt brorsonen Göran med familjer.

Carl-Axel Wangel föddes 1918 i Sölvesborg som ett av sju barn till tandläkare Ruben Wangel och hans hustru Jennie. Han blev officer vid Kronobergs regemente I 11 1940. Som ung officer fick han ansvar för att utbilda 1. militärområdets motorcykelordonanser och blev en känd profil under de nattliga körningarna i smålandsskogarna och fick av allmänheten smeknamnet ”Rid i natt”. Han utnämndes till kapten 1948 och tjänstgjorde under 50-talet vid bland annat Krigshögskolan och infanteriinspektionen vid arméstaben. Han tjänstgjorde också utomlands i FN-tjänst ett flertal gånger, bland annat i Gaza och i Kongo. Han utnämndes till major 1960 och anställdes vid Södermanlands regemente I 10. 1961 blev han stabschef vid Bohusläns regemente I 17 i Uddevalla.

Carl-Axel Wangel utnämndes till överstelöjtnant 1966 och placerades på den militärhistoriska avdelningen vid Militärhögskolan där han tjänstgjorde i olika befattningar och även som lärare i militärhistoria. Han var chef för den militärhistoriska avdelningen under åren 1977 till 1979.

Carl-Axel Wangels intresse för militärhistoria återspeglades också i hans engagemang i Militärlitteraturföreningen där han innehade flera befattningar. Han var också

under många år VD för Militärhistoriska förlaget.

Carl-Axel Wangel var en man med stor fantasi och personifierade hela kedjan från tanke och ord till handling och genomförande. Ett exempel är att han som tioåring hemma i Sölvesborg fascinerades så av olympiska spelen i Amsterdam att han beslöt anordna ett eget olympiskt spel på familjens tomt. Han ordnade med tävlingsledning, presskontakter och funktionärer och uppbadade kvarterets barn att ställa upp som åskådare och hejarklack. Han hade bestämt att en gren skulle vara 5 000 meter och i trädgården stakades en 50 meters bana ut. Carl-Axel fullföljde naturligtvis hela loppet. Hans intresse för idrott följde honom sedan genom hela livet och han var i yngre år framstående i militär idrott och i häcklöpning.

Carl-Axel Wangel invaldes i avdelning V år 1981.

Utredningschef LEIF VINDEVÅG avled den 7 juli 2014. Han sörjs närmast av syskonbarnen Daniel, Simon och Marie med familjer

Leif Vindevåg föddes 1943 i Kristianstad som son till journalisten Artur Vindevåg och hans hustru Inga-Lill. Han kom i unga år med föräldrarna till Söderköping. Efter ekonomiexamen i Uppsala, där han bland annat var ordförande i den anrika studentföreningen Heimdal, började Leif Vindevåg som makroekonom på Skandinaviska Enskilda Banken. Där kom han att inneha flera centrala positioner innan han i slutet av 80-talet blev utredningschef på Stockholms Fondbörs. På börsen betydde han mycket för transformeringen från en liten lokal marknad till en internationellt framstående börs.

Leif Vindevåg blev med åren en känd profil inom såväl börskreter som den makroekonomiska världen. Leif Vindevågs röst

blev välkänd för många radiolyssnare genom att han i flera decennier var fast medlem i P1-programmet "Ekonomiska klubben". Vidare var han ledamot i Aktiespararnas förbundsstyrelse i 13 år vilket senare bidrog till att han i samband med sin pensionering från Stockholmsbörsen 2008 fick en tjänst som rådgivare hos Aktiespararna där han var verksam ännu vid sin bortgång. Där stod han alltid upp för de mindre aktieägarnas rättigheter och bidrog kraftfullt till att aktieägandet blev den breda folkrörelse det nu är. Hos Aktiespararna ansvarade han också för det internationella samarbetet där han blev mycket uppskattad av utländska kolleger både inom och utom Europa.

Han var också lärare i ekonomi vid Försvarshögskolan. Han kunde med hjälp av sitt stora intellekt och sin språkliga begåvning på ett enkelt och lättförklarligt sätt beskriva komplicerade förlopp så att alla förstod. Han var en god pedagog och en uppskattad föreläsare om ekonomi på chefskurserna på Solbacka under många

år. Leif Vindevåg hade också förmågan att tänka "out of the box" när det gällde försvarspolitiska frågor och att tillämpa sina erfarenheter från näringslivet på frågor inom försvarssektorn.

Leif hade ett stort hjärta för hemstaden Söderköping och villan där blev hans centralpunkt. Han var exempelvis "ålderman" i S:t Ragnhilds Gille i Söderköping och förvaltade länge arkivet Söderköpings Brunn.

Han valdes till skattmästare i Akademien i maj 2014, ett uppdrag han tyvärr ej hann påbörja.

Leif Vindevåg invaldes i avdelning V år 2000.

Åtta goda kamrater och framstående ledamöter har lämnat vår krets. Vi saknar dem och tänker på deras anhöriga. Genom sina gärningar har de i hög grad levt upp till Krigsvetenskapsakademiens motto: Fäderneslandets försvar – Mod och kunskaper.

Författaren är generalmajor och andre styresman i KKrVA.

Tack

Kungl Krigsvetenskapsakademien vill härmed framföra ett varmt till professor Magnus Petersson som har varit sammanhållande för tidskriftens peer review-system sedan 2007, och som genom denna gärning bidragit till att höja kvaliteten på tidskriften.

Tommy Jeppsson
Redaktör KKrVAHT